

Antero Stenlund

Grounded theory

Matka teoriaan

Vakaa käsitykseni ja toiveeni on, että kaiken merkittävän ihmiskuntaa hyödyttävän kehittämisen tulisi perustua tutkimukseen. Mielestäni tutkimuksen edistäminen on hieno ja tärkeä tehtävä. Haluankin omistaa tämän kirjani kaikille tutkijoille sekä heidän kouluttajilleen ja ohjaajilleen. He kaikki tekevät tärkeää ja tulevaisuuteen vaikuttavaa työtä!

Samalla esitän kiitokseni Suomen tietokirjailijat ry:lle. Ilman yhdistyksen tukea tämän kirjan kirjoittaminen ei olisi ollut mahdollista. On hienoa, että yhdistys tukee suomalaisten tutkijoiden työtä myöntämällä apurahoja tutkimuksessa tarpeellisten tietokirjojen kirjoittamiseen!

Hanhisuolla 31.10.2019

Antero Stenlund

Antero Stenlund

GROUNDED THEORY

Matka teoriaan

© 2020 Antero Stenlund

Kannen suunnittelu: BoD – Books on Demand
Sisuksen taitto: Antelli Oy

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi
Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-1973-2

SISÄLLYSLUETTELO

MATKAOPAS TEORIAAN	9
OPETTELE PERUSTEET.....	13
Keskeiset käsitteet.....	15
Empiriasta teoriaan	17
Induktion vaatimus.....	20
Teorian yleistäminen	23
Tutkimusongelma	26
JÄSENNÄ TYÖSKENTELYSI	30
KOKOA TAUSTOITTAVA ANALYYSI	35
Perustele tutkimus	36
Aseta tutkimustehtävä	39
Valitse metodit	42
Varmista luotettavuus ja eettisyys.....	46
TEE EMPIIRINEN ANALYYSI	52
Valitse tutkimusympäristö ja informantit	54
Hanki tutkimusaineistot	58
Tee aineistolähtöinen analyysi	64
Koodaa ja analysoi – muodosta käsitteet ja kategoriat.....	66
Avoin koodaus – pelkistä ja tiivistä.....	68
Pitkittäinen koodaus – vertaile ja muodosta ryhmiä.....	73
Valikoiva koodaus – etsi ydinkategoria	78
Muodosta paikallinen teoria	81

TEE TEOREETTINEN ANALYYSI.....	87
Muodosta hypoteesi.....	89
Toteuta teoreettinen integraatio	91
Vahvista yleinen teoria	97
ARVIOI TUTKIMUKSESI.....	101
Tutkimustehtävän täyttäminen.....	103
Tutkimuksen luotettavuus.....	105
Tutkimuksen hyödynnettävyys.....	107
Johtopäätökset ja ehdotukset	109
TARKASTA JA KORJAA.....	111
PEREHDY LÄHTEISIIN.....	114
HAVAINNOLLISTA LIITTEILLÄ.....	117
LIITTEET	120
Liite 1: GT-tutkimusprosessi	121
Liite 2: Pepperin maailmanhypoteesit.....	123
Liite 3: Ohjelmistojen valinta.....	125
Liite 4: Tehtäväluettelon malli.....	127
Liite 5: Vastaa kysymyksiin!	129
Liite 6: Käsitekartta 1: CmapTools	132
Liite 7: Käsitekartta 2: MS Visio	133
Liite 8: Storyline – empiria vs. teoria	134

MATKAOPAS TEORIAAN

Grounded theory on anglosaksisten tutkijoiden kehittämä tutkimuksen lähestymistapa ja tutkimusmenetelmä. Sitä käyttäen tutkija kykenee muodostamaan tutkimusaineistosta tutkittavaa ilmiötä selittävän uuden teorian, johon aikaisemmat tutkimukset ja teorialat eivät vaikuta.

Grounded theory soveltuu muuttuvien, vaikeasti hahmotettavien, ennakkoimattomien ja aiemmin tuntemattomien kohteiden tutkimiseen. Muutoksen maailmassa grounded theory tarjoaakin tutkijoille hyödyllisen tutkimuksen strategian ja tutkimusmenetelmän. Väitöstutkimusta valmistellesani miellyin tämän menetelmän tarjoamaan uuden teorian luomisen tavoitteeseen ja tutkimuksen lähestymistapaan. Valitsinkin grounded theoryn tutkimukseni lähestymistavaksi ja menetelmäksi.

Tutkimukseni aikana huomasin, että suomalaisen tutkimuskirjallisuuden piirissä menetelmää tai sen perusteluita ei juurikaan tunneta. Grounded theory on valittu metodiksi vain muutamassa Suomessa tehdyssä väitöstutkimuksessa. Kuitenkin menetelmää olisi tarpeen hyödyntää nykyistä paljon

enemmän tutkimuksessa, koska uusien teorioiden luominen ja niihin perustuvien innovaatioiden synnyttäminen on tärkeä tutkimuksen tavoite ja kehityksen lähde.

Tämä kirjani tarjoaa suomalaisille tutkijoille näkökulmia, ratkaisuja ja tietoja, joita he tarvitsevat valitessaan lähestymistavakseen ja tutkimusmenetelmäkseen grounded theoryn. Rakenteen ja sisällön osalta kirja pohjautuu kokemuksiini ja tietoihini, joita hankin tehdessäni väitöstutkimusta. Esimerkkeinä esittelen joitakin tutkimukseni yhteydessä tekemiäni ratkaisuja ja kehittämiäni malleja, joita lukijoiden on mahdollista muokata omiin tarpeisiinsa sopiviksi. Kirjan otsikointi kuvaa matkaani teoriaan, ja etenen väitöstutkimukseni valintoja ja työskentelyä seuraten.

Katsaus kirjani sisällysluetteloon kertoo olennaisen: tarkastelen kirjassani tutkijan työskentelyä prosessina, jonka vaiheita ja tasoja kirjan otsikot jäsentävät. Mielestäni sisällysluettelo jo sinänsä tarjoaa hyödyllisen tutkimuksen suunnittelun ja jäsentämisen apuvälineen. Sisällysluettelon perusteella tutkija voi esimerkiksi kuvata työprosessinsa ja työlistansa ja niiden avulla toteuttaa ja valvoa tutkimustyötään.

Luvussa *Opettele perusteet* esittelen ja perustelen asiat, joihin tutkijan on hyvä perehtyä jo ennen tutkimuksen valmisteluvaihetta. Tutkijan on opeltava valitsemiensa menetelmien perusteet, koska hänen on toteutettava tutkimustaan ja tehtävä valintojaan menetelmien ehtojen ohjaamana.

Luvussa *Jäsennä työskentelysi* korostan tutkijan työskentelyn jäsentämisen tärkeyttä ja esittelen siihen mallin. Jäsentämisen tavoitteena tulee olla loogisesti, rationaalisesti ja systemaattisesti etenevän prosessin kuvaus. Täs-

Grounded theory on suosiotaan kasvattava tutkimuksen lähestymistapa ja tutkimusmenetelmä. Se tarjoaa oivallisen työkalun tutkijalle, joka tavoittelee uutta teoriaa tai haluaa tutkia aikaisemmin tutkimatonta. Grounded theory vaatii tutkijalta valmiuksia vaativaan työskentelyyn, johon sisältyy uuden ajattelun ja osaamisen hankkimista. Kirjan tuella tutkija voi perehtyä grounded theoryn periaatteisiin ja käytäntöihin, sekä lisätä osaamistaan. Kirja tarjoaa lukijalleen käsityksen siitä, millainen grounded theorya toteuttava tutkimusprosessi ja tutkijan työskentely voi olla. Se sisältää myös esimerkkejä, toimintamalleja ja suosituksia. Niiden perustana ovat kirjoittajan omat havainnot, kokemukset ja näkemykset, joita hän on kerännyt tutkimuksia tehdessään. Kirja on tutkijan kertomus matkastaan teorioiden maailmaan.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi